

Redaktion

Bo J A Haglund, redaktör och ansvarig utgivare
Emmie Wallin, redaktionssekreterare
Jan Halldin, debattredaktör

Socialmedicinsk tidskrifts styrelse/nätverk

Ragnar Westerling ordförande, Peter Allebeck, Preben Berntsen, Anne Hammarström, Stig Larsson, Martin Lindström, Elsy Söderberg, Katarina Wilhelmson.

Sjukfrånvaro och socialföräkringssystemet

Debatten om sjukfrånvaro har varit intensiv under de senaste åren. Ohälsotalet ökade från mitten av 1990-talet fram till 2003, främst till följd av att fler personer blev långtidssjukskrivna. Den ökade sjukskrivningen tolkades som ett samhällsproblem som krävde olika lösningar. I detta nummer ges exempel hur lösningar på problemet kan genomföras på olika nivåer. Nationellt genomfördes en rad utredningar men även omfattande organisationsförändringar. Försäkringskassan omformades till statlig myndighet år 2005. Tidigare aktörer som t ex föräkringsläkare har fått nya roller som rådgivare i team på försäkringskassan. Försäkringsmedicin har utvecklats som akademiskt ämne, med bl.a. ny masterutbildning riktad till praktiskt verksamma läkare. Försäkringsmedicinska riktlinjer har införts sedan år 2007 som s.k. "beslutsstöd" för läkare vid sjukintygsskrivande. I de avslutande tema-artiklarna ges exempel på lokala interventioner riktade till långtidssjukskrivna, vilka uppvisar positiva resultat i form av återgång till arbete. Detta nummer kan genom de olika perspektiv som presenteras på sjukfrånvaron användas i undervisning i försäkringsmedicin.

I de artiklar som presenteras framförs olika förslag till fortsatt forskning. Man efterfrågar bl.a. teorier och analyser av orsaker bakom sjukfrånvarons uppgångar och nedgångar. Ett bidrag till denna diskussion är statsvetaren Björn Johnsons bok "Kampen om sjukfrånvaron". I denna lyfter han fram och analyserar hur problem definieras som leder till att vissa fenomen kommer att uppfattas som samhällsproblem. "Problemdefinieringsforskare ifrågasätter föreställningen att det finns ett klart samband mellan ett fenomen – exempelvis att människor är sjukskrivna från sina arbeten – och de problembilder som förekommer om detta fenomen". Han menar att de orsaker som anges bakom förändrade sjukskrivningsmönster är grundade på myter. Den första myten är att ökningen skulle bero på dålig arbetsmiljö och stress och utbrändhet som en följd av den ekonomiska krisen på 1990-talet. Den andra förklaringen som han avfärdar är att sjukfrånvaron orsakas av överutnyttjande och fusk med sjukskrivningar. Om beslut om åtgärder baseras på myter får dessa inte avsedd verkan. Vi får anledning att återkomma till denna diskussion!

Bo J A Haglund
Redaktör